

ERDÉLYI GAZDA

MEGJELENIK

minden pénteken
legalább egy iven
és az egyleti tagoknak
ingyen
küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 ft. félfévre 2 ftal fizet-
hetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és érték küldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ

(Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz)

a lap szellemi részét illető küldemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

(Gamauf Vilmos e. titkárhoz)
ezimzendők.

AZ

ERDÉLYI

GAZDASÁGI EGYLET

KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjszabályzat.

	1-1	1-3	1-6	1-12	1-24	1-52
széri hirdetéskor						
	ft	krft	krft	krft	krft	kr
1/16 lap	14	36	70	120	200	360
3/16 "	7	18	35	60	100	180
1/8 "	3	9	17	30	50	90
1/16 "	1	4	8	15	25	45
1/32 "	1	2	4	7	12	22

Nagyobb hirdetéseknel külön kedvezmények.
Azonkívül 50 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányiszor
a hirdetés megjelenik.

A szíves megrendelésben világosan kérjük kitenni;
mennyi helyet igényel a beküldő mellékelt hirdetés
számára.

Hirdetéseket elfogadnak lapunk kiadó hivatala
és a r. k. Lyceum nyomda központi irodája (főtergr. Te-
leki Domokos-ház.) Mellékletek 5 o. é. fiba számít-
tatnak.

Lapfelügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kodolányi Antal, Nima
János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

Értesítés és kérelem.*

Miután az erdélyi gazdák harmadik vándor-
gyűlése folyó 1874. évi octoberhó 1. 2. 3. és 4.
napjaiban fog megtartatni, tiszteletteljesen fel-
kéretnek a t. hatóságok, egyletek és magánosok,
hogy a vándorgyűlésen tárgyalatni óhajtott t h e-
mákat, kérdéseket vagy indítványo-
kat legkésőbb folyó évi augustushó 15-éig
az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatalához
eljuttatni sziveskedjenek.

Kelt Kolozsvárt 1874. juliushó 2-án.

Báró Huszár Sándor
egyleti alelnök.

Gamauf Vilmos
egyleti titkár.

Földünk öntérágyázási képessége.

A mezei gazdasággal foglalkozóknak hivatásszerű
kötelességük a föld termőképességét fokozni, physi-
kai és chemiai működését előmozdítani, trágyázás ál-
tal nagyobb részben pótolni visszaszolgáltatni azt, mit

* Tiszteletteljesen kérjük erdélyi laptársaink, valamint a ma-
gyar szaklapok tekintetes szerkesztősegeit ezen értesítés szives
közlésére.

Szerk.

termés által tőle nyertünk. Azt mondom, nagyobb
részben, megközelítőleg, mert azon anyagokat oly
mennyiségben nem vagyunk képesek szántóföldünk-
nek kaszálónknak visszaszolgáltatni, a mennyit az ga-
bona, szalma, széna alakban nekünk adott, és termés
által tőle elvonatott. Ha tehát földünket miveljük, bi-
zonyos mennyiségű termést nyerünk. Trágyázunk ugyan,
de annyit nem adhatunk vissza, mint a mennyit ter-
mett.

E mivelet már századok, ezredek óta folytattatik
s földünk termőképessége, a hol rendesen gazdaság
tüzetik, nem csökkent, hanem a munka és fáradságnak
ily hosszas használat után is, ha csak rendkívüli kö-
rülmények nem akadályozzák, megkerül illendő ju-
talma. De ha szakadatlanul csak elveszünk és soha
annyit vissza nem adunk, mint a mennyit elvettünk,
mi pótolja a hiányt, mily erők működnek a hiány
helyre állításában, miképp, mi által eszközöztetik
szántóföldünk termőképességének fenntartása, s me-
lyek azon tényezők, melyek földünk termőképességét
kifogyini nem engedik.

A körleg az első szereplő, mely földünk termé-
kenyítésénél közreműködik. Könnyűségénél, ruganyos-
ságánál és minden tárgyra gyakorolt nyomásnál fogva
a legkisebb lyukacsokba, oly helyre is benyomul, hon-
nét korlátolt éržekeink kizárják. Benyomul a föld
mélyébe, élenyt, szénsavat, vizgőzt, ammoniakot, sa-

létromsavat vivén magával. Porladozásra, ásványoldatok képződésére, tehát termékenyítésre mily befolyást gyakorolnak említettem anyagok, az eléggé ismeretes.

A növények millió gyökerei kisebb nagyobb mélységbe hatolva, ott elrothadnak, csöveket, csatornákat hagynak hátra, melyeken a levegő és víz a föld mélyébe nyomul, chemiai és physikai működését folytató. A gyökerek elkorhadásából származó különféle gázok ismét szántóföldünk gazdagítására szolgálnak. A beszívó víz az ásványokat feloldja, a gyökerek számára elkészíti és élvezhetővé teszi. A hasadék- és repedésekbe befészkelte víz megfagyva térfogatát nagyobbítja, ez által nemcsak óriási sziklákat repeszt, de termőrétegünkben, bár láthatlanul a legkisebb kövecskén és porszemen ugyanazt gyakorolja. E működése által tehát nagyobbodik a terület, melyen élelenszav, víz, vegyi hatása fokozott mértékben nyilvánulhat.

Világosság, árnyék, delezesség, eső, dér, harmat, szárazság, mind oly természeti erők és tényezők, melyek összműködése a termőréteg gazdagítását czélozza.

Nem csak a növényeknek van befolyása földünk termékenyítésére, hanem az állatoknak is. Millió és millió állat, féreg lakozik földünk felrétegében, ott találja élelmét, ott hagyja ürülékeit, lélegzik, tekervényes utakat ásnak, melyeken a víz, éltető levegő a mélységbe nyomul, a földben pusztulnak el, rothadó és elkorhadó hulláik kedvező befolyást gyakorolnak nem csak ásványoldatok képződésére, de oly légnemű testeket is alkotnak, melyek a növényélet főtényezői.

Bátran állithatjuk, hogy vén földünk, ha czélszerűen miveltetik, okszerű kezelés által a természeti erők működése előmozdittatik, — fentt érintettem befolyások és tényezők termőképességét nem engedik csökkenni, tehát kimerülés csak azon esetben állhat be, ha hanyagság, értelem és számítás nélküli kezelés, valóságos rabló gazdaság hosszas folytatása, és ideiglenes haszonhajtás vezérli a földmivelő osztályt tetteiben.

A természet, a termőréteg teljesíti feladatát, csak az őt felhasználó és rajta élő ember ne feledkezék meg kötelességéről.

Ebner Sándor.

Gazdasági szemle a bécsi közkiállításon.

(Folytatás.)

4. Fejezet: A FONALNÖVÉNYEK,

A fonalnövények, a mezőgazdasági termények kiállításában nemcsak mint részben olajos magvakat szolgáltatók, hanem különösen mint szövetek készítésére alkalmas rostanyaggal bírók érdemelték figyelmet. — A fonalnövényeket ez okból nemcsak a szemtermények sorában láttuk képviselve magtermésők által, hanem mint a szövetiparnak nevezetes nyers anyagját származtató növényeket is feltaláltuk.

A fonalnövények az emberi ruházat legszükségesebb és legáltalánosabb neméhez szolgáltatván a nyersanyagot, jelentőségük sok tekintetben az emberi tápot képező kenyér gabonaneműekével vetélkedik; ezek az emberi testnek táplálékot, azok ruházatot adván. A mezőgazdasági terményeknél képezhető csoportozatok közül, a fonalnövényeké egyike volt azoknak, mely a kenyérgabonaneműek után a kiállításon is legerősebben volt képviselve. A kiállításon részt vett országok közül, nem volt egy is, mely legjelesebb fonalnövényeit bemutatni ne törekedett volna.

A fonalnövények tüzetesebb megítélhetése végett pedig a legtöbb esetben azoknak nemcsak magja, hanem az egész növény természetes nyers állapotában, úgy a mint a termő helyről letakarított s a belőle nyert szál kikészítésének különböző állapotában is ki volt állítva.

A szál kikészítés különböző fokozatainak feltüntetésé a gazdasági terménykiállításban nemcsak azért volt indokolva, miután a termény minőségének alaposabb megítélését engedti, hanem azért is, miután a szál kikészítés, jobbra még a tisztán mezőgazdasági munkák közé is sorozható.

Miután azonban a szálaknak szövetté feldolgozása általában véve nemcsak a házi-ipar körébe tartozik, hanem egy hatalmas gyári-parnak is alapját képezi, igen természetes, hogy a fonalnövények kiállításában nemcsak a termelő és eshetőleg házi-ipart is folytató mezőgazdák, hanem a fonalnövényeket feldolgozó gyárak is részt vettek.

A házi- és gyár-ipar készítményei azért számos esetben a nyers fonalnövényeket és azok kikészített szálait tartalmazó kiállításoknak mintegy kiegészítő részeit képezték.

A gyár-ipar gyártmányainak megfelelőbb megbírlását a felhasznált nyersanyag minőségének bemutatása által törekedvén előmozdítani, a fonalnövényeket feldolgozó gyári vállalatok által rendezett kiállítások, a nyers fonalnövények, a kikészítés különböző állapotát feltüntető szálnak és az előállított gyártmányoknak igen érdekes és tanulmányos összeállítását képezték.

A fonalnövények közül legnagyobb mennyiségben és ezen alapon is mintegy legtöbb jelentőséggel bíró anyag gyanánt a len és kender volt kiállítva. E kettő csak kevés európai államgazdasági termény kiállításából hiány-

zott, és az Európán kívüli államok nagyobb részében is képviselve volt, habár alárendeltebb mérvben.

A len és kender versenyzőiként Európában csak a délibb fekvésű melegebb vidékekből kiállított gyapot (Olaszország és Görögország) és a ramié (Görögország) említettek. — Az Európán kívüli államok fonalnövényeinek kiállításában azonban, a len és kender mindinkább háttérbe szorítottván, a gyapot, ramié és egyéb fonalnövények foglalták el az első helyet.

Az egyes országok fonalnövényeinek kiállítására nézve kiállítók és a fonalnövények minősége tekintetében a következők lennének figyelemre méltathatók.

I. M a g y a r o r s z á g.

Magyarország fonalnövényeiként a len és kender állított ki, és pedig természetes nyers és feldolgozása különböző fokozatait feltüntető állapotában.

A kiállítók sorozatában nagybirtokosok, gazdasági egyesületek, gyárak és kereskedők szerepeltek. — Említést érdemelnek: Albrecht főherceg bélyei uradalma, — Chotek gróf futaki, Stubenberg gróf székelyhídi uradalma, a pozsonyi gazdasági egyesület, az apatini kendergyár, a Hurtz Maria-féle m. kir. szab. gépkendertörő és kendergyár Palánkán, az első magyar mechanikai len- és kenderfonó gyár Késmárkon, Spitzer J. és fia kendergyára Apatinban Schüller J. apatini, Weiller János pécsi, Birnbaum J. és Pessl Regina pesti kender kereskedők.

Albrecht főherceg bélyei uradalma 8—9' magas kendert természetes nyers állapotában valamint áztatott és nem áztatott kenderből készített u. n. félig kész terméket, morzsoltt, tilott kacsot, hegyezett kacsot, tilott kendert, hegyezett kendert, kacs-kóczot és fésült kóczot egymással szembeállítva igen érdekesen állított ki.

Hurtz Mária m. kir. szab. gépkendertörő és kendergyára Palánkáról áztatott és nem áztatott kenderből nyert fonalat állított ki. — A nem áztatott kenderből nyert fonal színre fehérebb, tapintásra érdesebb minőséget mutatott, mint az áztatott kender fonala.

A len a kenderrel szemben a magyarországi fonalnövények kiállításában csak alárendelt szerepet játszott.

A magyar fonalnövények kevés kivétellel jól csoportosítva a borsarnokban voltak felállítva.

II. A u s z t r i a.

Ausztria fonalnövényeiként a len és kender voltak kiállítva és azok gyűjteményes összeállításai között nagy volt azok száma, melyekben a nyers növény mellett a szál feldolgoztatása különböző állapotában is szemlélhető volt.

A kiállítókat megkülönböztetvén, a szerint a mint az érintett fonalnövényeknek csak egyikét vagy mindkettőjét állították ki, azok következő csoportosításban lennének megemlítendőek.

Lent állítottak ki a bécsi cs. kir. gazdasági egyesület, Felső-Ausztria, Csehország, Morvaországból a neustadti, zwittani, friedlandi, teltschi, thestthali és schön-

bergi gazdasági egyesületek. Silesia, troppai és tescheni gazdasági egyesületei, a krajnai gazdasági egyesületek, az insbrucki gazdasági egyesület, a brodyi iparkamara, a kadani földműves iskola, Haslicht Habricht és Epperswagen morva községek az Oder mellékén, Mährisch Rothwasser termelőinek nagyobb száma, báró Sina, gróf Althann, Marberger András Umhausenből Tirolból, Sándor Ede Chlebowicze-Swinkiből Galicziából és végül pedig a Heidenpiltschi áztató intézet és lenfonó-gyár Morvaországból.

Csak kendert állítottak ki: a trienti gazdasági egyesület, Coburg herceg és Kössler József.

Végül pedig lent és kendert együtt állítottak ki Stiria, Carinthia és Görz gazdasági egyesületei, Schwarzenberg herceg és Romaszkan báró.

Mint a kiállítók ezen csoportozatából is kitűnik, Ausztria fonalnövény kiállításában a len sokkal jobban volt képviselve, mint a kender.

A fentebbi kiállítók jelesebb kiállításaira nézve, egyenkint a következők lennének figyelemre méltathatók:

A bécsi cs. kir. gazdasági egyesület anyers és áztatott lennövény nyalábokat, a tilott és gerebenezett fonalnyalábok kíséretében két gulában igen csinosan állította ki. — Ezek egyikében Lichtenstein hercegnő-féle amerikai és rigai len kiváló szép minőséget mutatott.

A felső-ausztriai len rövid növés és sötét szürke szín mellett szép fényel birt.

A csehországi len nyers, áztatott és feldolgozása különböző állapotában állított ki s világos szürke színnel és mérsékelt fényel birt.

A neustadti gazdasági egyesület a nyers, harmaton és vízben áztatott lennövényt a törés és több rendbeli gerebenezés után nyers fonalat és kóczot mutatta be és egészben véve igen érdekes összeállítású volt. A négyszer gerebenezett fonal igen szép világos szín és igen szép fény által tűnt ki.

A friedlandi gazdasági egyesület által kiállított lennél, különösen annak feltűnő csaknem 4' magas növése érdemelt említést.

Az insbrucki gazdasági egyesület igenszép magas, világossárga magvas lennövényeket Klotz és Inzing vidékéről tilott és gerebenezett szálakat pedig habár csak kis mennyiségben Inzing és Lentook vidékéről küldött a kiállításra.

A Huslicht Habicht és Epperswagen községekből kiállított lennövények közel 4' magasak voltak és harmaton áztatva s megtörve és gerebenezve szép szálakat adtak.

A Mährisch Rothwasser-beli termelők által kiállított len, szép, hosszú, szürke szálakat mutatott, melyekből azonban a pozdorja nem volt kellően kitisztítva.

Marberger András Umhausenből, Tirolnak Oetz völgyéből, igen szép erős, csaknem 4 $\frac{1}{2}$ ' magas lennövényeket és a törés, tilolás és gerebenezés által nyert gyönyörű fehér, finom szálakat állított ki.

Sándor Ede Chlebowicze-Swinkiből Galicziából

erdőirtásban és sovány homoktalajon természetű rigai len-növényeket állított ki, melyek közül az erdőirtásban neveltek sokkal nagyobbak és erőteljesebbek voltak; a márcziusi hóban áztatott lennövényekből nyert gerebenezett szálak pedig igen szép fehéreknek mutatkoztak.

A Heidenpiltschi áztató intézet és lenfonó gyár Morvaországban, 1872-ik évi morva és szilesiai lent és abból nyert szálakat úgy állított ki, a mint azok különböző kezelési eljárás mellett nyeretnek; e tekintetben megkülönböztetést tévén a fehéritett és áztatott, nem fehéritett, de kétszer áztatott len között. — Az utóbbi legvilágosabb és kevésbé petyezett volt. A megtörött lenfonal sötétebb és világosabb szürke között változott. A gerebenezett lenfonal pedig csaknem fehér és igen szép fényű volt.

A Coburg herczeg által kiállított kendernövények közel 5' magasak voltak, s a törés és héhelezés utján nyert szép hosszú fonal, fehéres szürke szín, finomság és fény által tünt ki.

Kössler József Bozenből karinthiai kendernövényeket és karinthiai, tiroli és bolognai 1. 2. 3-szor gerebenezett kenderszálakat állított ki.

A karinthiai kenderszárak 5' magasság mellett csak mérsékelt vastagságot mutattak. A meggerebenezett szálak pedig a karinthiai kendernél szürke, a tirolinál hamuszín és a bolognai kendernél csaknem fehér színűek voltak. A bolognai kenderszálak legnagyobb hosszúság mellett még igen szép fényvel is bírtak.

A stirii gazdasági egyesület által kiállított len 2 1/4' és a kender 6' magas volt. Mindkettőből nemcsak a nyers növény, hanem a fonadékrost is bemutattatott feldolgozásainak különböző állapotában. — A kikészített kenderszál világos szürke szép fényű volt.

A Romaszkán báró által Horodenkából kiállított nyers len és kendernövény nyalábok 4—6' megfelelő hosszúság által tüntek ki. A meggerebenezett szálak a lennél szép fehérek, a kendernél pedig hamuszínűek voltak.

A gazdasági egyesületek s birtokosok által rendezett fonalnövény kiállítások mellett nem lehetett figyelem nélkül hagyni azon gyűjteményes összeállításokat sem, melyek Ausztriának lenfonó gyárjai által mutattattak be. Mert habár ezen összeállítások első sorban a lenfonó gyár által szolgáltatott gyártmány feltüntetését czélozzák, a lent mint nyers és áztatott növényt, a szálakat pedig feldolgoztatása különböző állapotában is felmutatták és így mezőgazdasági szempontból is érdekel birnak. Az ilyen irányú kiállítások rendezése körül kiváló buzgóságot fejtettek ki az általános osztrák len ipar társulat, Albrecht főherczeg téscheni lenfonó gyára s a morvaországi lenfonó gyarak. Ez utóbbiak közül különösen kiemelendők a heidenpiltschi, friedlandi és schönbergi lenfonógyarak, Oberleitner és társa, valamint König Antal és fia, és Seidl J. és társa féle szintén, schönbergi lenfonó gyarak.

(Folytatása következik.)

T Á R S A L G Ó.

Szőlészeti statistikai kimutatás.

16. Cz e g e, Doboka-megye, 22 hold 1300 □ öl területen agyag és pala altalajon; itt termel Gróf Vass Ádámé Sauvignont 1 1/4 h. rajnai rieslinget 1 h. Cabernet Francot 800 □ ölen, Gros Marsant 800 □ ölen, piros bakatort, traminit és piros malvásit külön sorokban 800 □ ölen, ültetve 1871-ben. Gróf Vass Jenő 1873-ban ültetve 3 hold rajnai rieslinget, ezen kívül vegyes hazai faj szőlőket 14 hold 1300 □ ölen karikás mivélés alatt, részint szakmány, részint napszám munkával, kerül holdanként 85 forintba, terem holdja 20 akó kitünő bort; 1871-be elkelt akója 5 frton o. é. 1872-ben nem termett, 1873-ban 10 forintban, az új fajok még nem kerültek eladásra.

17. Császári, Doboka-megye, 8 hold 809 □ öl területen agyag és elkorhadt porondkő talajon, termel Gróf Vass Ádámé 1 hold Sauvignont, 1 h. traminit, 1 hold rieslinget, 2 hold vegyes hazai és külföldi fajt, 800 □ ölen asztali fajtákat 1866, 1867 és 1870-ben ültetve.

Ádám Albert termel 1 h. 533 öl □ Sauvignont, 1 h. 876 □ öl vegyes hazai fajt karikás mivélés alatt, napszám munkával kerül holdanként 85 forintba, terem holdja 20 akó kitünő bort, eladás még nem történt. Piacza Szamos-Ujvár.

18. Göc. Doboka-megye, 16 hold 75 □ öl szőlő területen agyag és korhadt porondkő talajon termel vegyes hazai faj szőlőt, karikás mivélés alatt, napszám munkával kerül

holdja 85 forintba, terem 20 akó kitünő bort, elkelt 1871-ben akója 5 forintban, 1873-ban 7 frt 50 krajczáron.

19. V a s s-Szentiván, Doboka-megye, 6 h. 1362 □ öl agyag talajon termel vegyes hazai faj szőlőt karikás mivélés alatt, napszám munkával kerül 80 forintba, terem 20 akó jeles bort 1871-ben kelt akója 4 forintban, 1873-ban 7 frt 50 krajczáron.

20. Noszoly, Doboka-megye, 14 h. 1460 □ öl területen agyag talajon, termel vegyes hazai faj szőlőt karikás mivélés alatt, napszám munkával kerül 80 forintba, terem holdja 20 akó jeles bort, elkelt 1871-ben akója 5 forintban, 1873-ban 7 frt 50 kron. Piacza Szamos-Ujvár.

21. Szent-Gothárd, Doboka-megye, 15 hold 16 □ öl területen homokos agyag talajon termel karikás mivélés alatt vegyes hazai faj szőlőkből (közte szeremi zöld és Boko szőlő fajok és az u. n. Erdei Nagy-Váradról hozva) kitünő mezőségi bort; a mezőségi cím az erdélyi pincze egyletnél, innen vette eredetét; napszám mivéléssel kerül holdja 85 forintba, terem 20 akó bort, 1871-ben elkelt akója 5 forintban 1873-ban 10 forintban az 1862-iki 25 forintban. Piacza Kolozsvár.

22. P u j o n, Doboka-megye, 17 h. 1522 □ öl homokos agyag talajon termel vegyes hazai faj szőlőből karikás mivélés alatt kitünő bort, kerül napszám mivéléssel holdja 85 forintba, terem holdanként 20 akót, elkelt 1871-ben 5 forintban 1872—1873-ban 9 forintban. Piacza Kolozsvár.

23. Szent-Egyed, Doboka-megye, 26 h. 613 □ öl területen termel homokos agyag talajon vegyes hazai faj szőlők-ből kitűnő mezősegi bort, napszám mivelléssel kerül holdanként 85 forintba, terem holdja 20 akó bort, elkelt 1871-ben 5 forinton, 1872—1873-ban 10 forinton. Piacza Kolozsvár.

24. Feketelak, Doboka megye, 57 hold 1285 □ öl területen termel karikás mivellés alatt vegyes hazai faj szőlőket, terem jeles bort holdanként 25 akót, kerül mivellése 75 forintba, elkelt 1871-ben akója 5 forinton 1872- és 1873-ban akója 7 frt 50 krajczáron.

25. Szava, Doboka-megye, 6 hold 424 □ öl területen agyag talajban mivell vegyes hazai faj szőlőket karikás mivellés alatt, termel jeles bort, kerül holdja 80 forintba, terem 20 akót, elkelt 1871-ben 5 forinton, 1872- és 1873-ban 7 frt 50 kron. Piacza Kolozsvár.

26. Ambuz, Doboka-megye, 3 hold 328 □ ölön agyag talajban termel vegyes hazai faj szőlők-ből karikás mivelléssel jó bort, kerül holdja 80 forintba napszám mivelléssel, terem 20 akó bort, elkelt 1871-ben 4 forinton, 1872—1873-ban 7 frt 50 kron. Piacza Kolozsvár.

27. Bogás, Doboka-megye, 3 hold 333 □ ölön agyag talajon termel vegyes hazai faj szőlők-ből karikás mivellés alatt jeles bort, kerül holdanként 80 forintba, terem 20 akót elkelt 1871-ben 5 forinton, 1872- és 1873-ban 7 frt 50 krajczáron. Piacza Kolozsvár.

28. Marokháza, Doboka-megye, 21 hold 882 □ ölön agyagtalajon termel külföldi és vegyes hazai faj szőlőket, mely utóbbiaknak nagyobb része som és kövér szőlő, — karikás mivellés alatt kitűnő bort szolgáltat, munkája holdanként 85 forintba kerül, terem 20 akót, elkelt 1871-ben 5 forinton 1872—1873-ban 10 forinton. Piacza Kolozsvár.

29. Gyulatelke, Doboka-megye, 37 hold 1204 □ ölön termel: Naláczy Farkas vegyes asztali, nagyobb része jeles muskotály fajokból 1 hold 400 □ ölot, Pineau grist riesling és traminit 1 hold 1200 □ ölön. Máriássy Albert 4 hold somot, 3 hold rieslinget, mindezek okszerű karikás mivellés alatt; hazai fajok közül a piros vékonyhaju és több más. A talaj agyag, holdanként 20 akó kitűnő bort terem, kerül mivellése szakmány munkával holdanként 85 forintba, elkelt 1871-ben 5 forinton, 1872-és 1873-ban 10 forinton. Piacza Kolozsvár.

30. Visa, Kolozs-megye 13 hold 926 □ ölön. Agyag talajon termel a hazai kövér, som, leánya és király szőlők-ből kitűnő bort karikás mivellés alatt holdanként 25 akót, kerül napszám mivelléssel 85 forintba, elkelt 1871-ben 5 forinton, 1872—1873-ban 10 forinton. Piacza Kolozsvár.

31. Székmezőváros, Doboka-megye, 154 hold 374 □ ölön, termel agyag, kövecses agyag és márgás agyag-pala altalajon vegyes hazai fajokból jó bort, karikás mivellés alatt holdanként 25 akót; kerül holdja napszám mivelléssel 80 forintba, bora elkél helyt, 1871-ben akónként 4 forinton 1872—1873-ban 7 frt 50 kron.

32. Kolosmezőváros, Kolos-megye, 123 hold 1490 □ öl területen agyag és pala altalajon termel vegyes hazai faj szőlők-ből jó bort, karikás mivellés alatt holdanként 25 akót, kerül holdja napszám mivelléssel 85 forintba, bora elkél helyt, 1871-ben 5 forinton, 1872- és 1873-ban 7 frt 50 krajczáron.

Tudósítások a termények állásáról.

I. 1874. jnnius vége.

Aradmegyében általában jó közép termésre van kilátás. Az őszi — bár több helyütt vetőmag hiányában kevés vetetett s a hideg száraz szél folytán, sok kiveszett — beállott kedvező időjárás folytán, mely különösen a mag fejlődésére jótékony befolyással van, — jó közép termést ígérnek. — A buza jó termést ígér. A tavasziak jó reményre jogosítanak; — repce kiveszett, a dohány szépen áll; — A kisjenői uradalom öt pontján a rozsda mutatkozik, és megjegyzendő, hogy az illető táblák szélén Berberis vulgaris eleven sövény létezik, s hogy annak közelében a rozsda leginkább mutatkozik. — A munkás kézviszonyok jók.

Baranyamegyében az egerek s a fagy sok kárt okoztak, mindamellét jó termés várható a gabnaféléknél. A buza jó termést ígér; Duna-Szendró vidékén kitűnően állnak az őszi. — Tavasziak jók. Széna általában kevés termett, úgy hogy a téltől már most is félnek. — Repce természetik jelentékenyebb mennyiségben. A szőlők a fagtól sokat szenvedtek, sok helyett a tőkék is megtámadtattak és kivesznek. A köd nagy. — A munkás kéz hiánya miatt panasz nem merül fel. Burgonya szépen áll.

Bácsmege. Az almási járásban: a buzavetések jobbára jó középszerűek. Árpa, zab és kukorica vetések jók, míg a széna rosz. Az apatini járásban: A buza, zab, kukorica és kender az egész járásban jól áll, az árpa kitűnően, míg a széna rosz. A topolyai járásban: A buza rosz vagy semmi. Az árpa jó középszerű. A zab középszerűen aluli. A kukorica jó. A széna rosz. A palankai járásban: A buza és zab vetések Uj-Palánka, Obrovác, Gajdobra, Czilbás, Begecz és Bukin községekben középszerűek, az árpa és kender jó, a kukorica középszerű. Bulkesz, Glozsán, Csék, Német- és Ó-Palánka községekben a buza kiveszett, árpa, zab és kender jó, kukorica középszerű, széna rosz. A futaki járásban: Az őszi buza középszerű, a tavaszi buza, árpa, zab, burgonya és széna jó, kender kitűnő, kukorica középszerű. A zentai járásban: A buza középszerű, árpa, zab, kukorica jó. Az óbecsei járásban: A buza középszerű, árpa és zab jó középszerű, kukorica a jövőtől függ. A bácsi járásban: Általában jó. A sziváczi járásban: Buza rosz, árpa és zab középszerű, kukorica a jövőtől függ. A kulai járásban: Buza középszerű, árpa és zab jó. A szántovai járásban: Általában jó középszerű. A titeli járásban: Buza középszerű, árpa jó, zab jó, széna jó, kukorica jót ígér. A szablyai járásban: Általában középszerűen aluli. Ámbár a vetések állását e szerint valamely kitűnőnek mondani nem lehet, mégis e megyében általában középszerű termésre számíthatni.

Biharban közép termés várható. — A buza, mely jó termést ígér, több helyen a tél folytán kiveszett. de tavasziakkal és tavaszi búzával pótolatván, a vetés jól áll. — A rozs, mely kevésbé természetik, gyengén áll. — A tavasziak nevezetesen zab, árpa, kukorica jó reményre jogosítanak. — Repce nincs. — A szőlő kevésbé mondható jó-

nak, kivált az érmelléki vidéken rossz, gyümölcs semmi vagy igen kevés. — A juhászat és disznótenyésztés sok veszteséget szenvedett. — Munkás viszonyok rosszak, részint a m. évi nagy halálozás, részint a munkakedv hiányában.

Borsod megyében rossz termésre van kilátás; a fagy, szárazság sokat ártott. Buza középszerűn alóli — Hangács vidékén alig adja a bevetett magot. — Rozs rossz. — Árpa, zab, kukoricza jó termést ígér. — Szőlők sokat szenvedtek. — Munkáskézben hiány nincs. Burgonya szépen áll.

Békés megyéből dacára a rendkívüli időjárásnak — a bekövetkezett előnyösebb időjárás folytán megnyugtató hírek érkeztek és általában jó közép termésre van kilátás. — Az őszi búzák középszerűen állanak. A tavasziak, árpa, zab buza igen jó termést ígér. Repcze kifagyott. Kukoricza még a jövő esélyeitől függ. — Gyula vidékén igen szépen díszlik. — Rétek rosszak s a legelő is. — Munkás kéz hiány Békésben ugyan rendesen éreztetik, mégis Orosháza vidékén e részben panasz nem merült fel; aratóval ott majd minden birtokos el van látva, a kapás és kaszás napszám 60—80 kr.

Csanád megyében jó közép termésre van kilátás; a buza jó középtermetést ígér, a tavasziak igen jól állanak, hasonló áll a kukoriczáról; a repcze kifagyott, a szőlő rossz. — Dohány rossz. Munkáskézben hiány uralg.

Csongrád megyében közép termés várható. — A fagy és szárazság, továbbá a májusi hőség aggodalmakat költött, de a reá következő jó időjárás ez indokolt aggodalmakat eloszlatta. — Ez év különben a megyére azon oknál fogva mondható még kielégítőnek mert mintegy 150,000 holdat tevő árberei vízmentesek voltak. A búzák közép termést ígérnek. — Az őszi rozs a szelek által szenvedett — de bokros; a tavasz buza, árpa igen szépen áll, kevésbé a zab, kukoricza elkésett de azért szépen fejlődik, s kedvező időjárás mellett még jó termést adhat. — A szőlő és gyümölcs részben kifagyott, részben jó termést ígér. — Repcze kifagyott. — Munkás kézben hiány nincs.

Esztergom megyében. Közép termés várható. — Az őszi kevéssé szépek, nagy reményekre jogosítanak a tavasziak és a kapás vetemények. — A szőlő és gyümölcs rossz. — Munkáskézben hiány ez évben nincs.

Fehérmegye. Őszi buza jó közép termésre ad reményt. Rozs jó közép. Árpa Zab általában jó, homokos talajban silányabb. Tengeri és burgonya szép; általában jó termés várható. Szőlő közép termést ad. Gyümölcs nincs. Rétekről $\frac{1}{3}$ termés várható. Sarjura jó kilátások vannak. Mest. rétek közép, a fagy sok kárt okozott. Munkás kézben nincs hiány. Napszám nem magas. Háziállatok egészségesek.

Győr megye. A termények egyáltalán kielégítő aratáshoz nyújtanak reményt. Buza őszi és tavaszi jó közép termést ígér. Repcze teljesen megsemmisült. Rozs őszi jó közép, tavaszi közép. Árpa jó. Zab jó közép. Burgonya, kukoricza, répa jó. Rétek közepesen alóliak. Mest. réteknél a 2-ik kaszálás többet ígér. Munkás erőben nincs hiány. Napszám mérsékelt. A tóközi és sokoroallyai járásokban a Rába kiáradásától félnek, mi mindent tönkre tehet.

Heves megye. Az általános termés közepesen alólinak jelezhető. Őszi buza a székes vegyületű földeken csak a magját adja meg. Jól mivelt kötött talajban jó középszerű, rosszul mivelt talajban silány. Repcze semmi sincs. Rozs közepesen alóli a kötöttebb talajon, homokon jók. Tavaszi buza jó. Árpa, Zab jó közép. Tengeri, burgonya, répa, dohány, bab jó. Term. rétek silányok. Mest. rétek meglehetősek. Legelők javultak. Munkáskéz elég. Napszám mérsékelt. Háziállatok néhol takarmányhiányban szenvednek. Hanyag gazdánál a hernyó pusztítja az alma- és szilva fákat.

Jász kun ság. Tiszta buza a későn jött esők miatt apró kalászu, igen gazos, s ritka, de a szemek jól fejlődnek, 4—5 magot várhatni. A rozs meglehető. Árpa a szárazságtól szenvedett. Zab tűrhető. Réti széna középszerűen alóli. Gyümölcs elfagyott, szőlő fél termést ígér. Munkáskéz hiány főleg Kiskun Halas táján érzékeny. Napibérek magasak,

Komárom megyében. közép termés várható. Őszi buza jó közép. Tavaszi buza jó közép. Őszi rozsok rossz közép. Árpa általában jó. Zab általában közép jó. Repcze középszerű. Kukoricza, répa, krumpli igen jó. Gyümölcs rossz, szőlő valamivel jobb termést ígér. Neszmélyi hegy szük közép termést ígér. Széna, luczerna közepesen alóli termést ad. Marhák közép minőségűek. Méhészet rossz. A baromfi tenyésztés sikerült. Munkáskéz van elég. Napszám 50—60 kr.

Moson megye területén jó termés várható. Buza csaknem kivétel nélkül jó. Rozs kevés termeltetik de a mi van az jó. Repcze jó aratást ígér. Árpa, Zab jó. Tengeri középszerű. Burgonya, répa jó. Rétek első kaszálása nem nyújtott kedvező eredményt. Második kaszálás kilátásai jobbak. A Rába kiöntései folytán sok víz van. Munkáskéz elég, de nincs felesleges. A marhák egészségesek; Albrecht főherceg majorjaiban a vérbetegség mutatkozott.

Nyitra megye. E megyében általában jó közép termés várható. Buza középszerű, itt ott igen szép. Rozs általában középszerű. Árpa jó közép. Zab jó közép, helyvel közvel kitűnő. Krumpli, kukoricza jó. Takarmányfélék középszerűek. Munkáskézben nagy bőség van. Napszám szokatlanul olcsó.

Pest megyében az ideai termés általában középszerűnek mondható. A buzavetés középszerű. Rozs kielégítő eredményt ígér. Árpa könnyebb földben szép, kötöttebb földben silányabb. Egyébként jó aratáshoz ad reményt. Zab a kedvező időjárással szépen javult. Kukoricza bő termésre ad reményt. Répa szép. Krumpli korai rossz; kései igen jó, s bő termést ígér. Főzelékvetemények nem kielégítőek. Repcze semmi. Szőlő a tavalyinál felével kevesebb. Széna, mi Pest megye különösen pesti járásában jelentékeny cikik, szokailanul kevés. Háziállatok egészségesek. Munkáskézben csak a vasut mentében van hiány, mely sok napszámot elvon a mezei munkától.

Sáros megyében az aratási kilátások jók. A termeszteni szokott kevés gabona úgy őszi mint tavaszi, jó reményt nyújt. E megyének fő czikke a burgonya igen szép tenyészetnek indult.

Sopron megye. A termények általában jól állanak. A buza jól áll, jobban kultivált földeken meg is dült, holdanként husz mérő termést ígér. A rozsból a jobb földeken 40 mérőig reménylhető, átlag pedig 15 mérő. Az árpa igen jó. A zab, mely csak nagyobb gazdaságokban termeltetik, igen jó. Tengeri kevés termeltetik, mi van, az jó, csak a sok esőzés lehet ártalmára. Repcze aratás megkezdődött, és 20 mérőt ígér holdja. Mesterséges takarmány őszszel az egerek, májusban a hideg által szenvedett, és keveset terem. Réti széna jól termett, de az áradások miatt a Hanság, Rábaköznek és Répceze vidéknek csak dombosabb részei kaszáltathattak meg. Szőlő a hideg által szenvedett ugyan, de jó termést ígér. A Répceze melléken a cecydonia destructor a buzát károsította. Munkás viszonyok kielégítők.

Somogy megye. Az őszi gabonák a még jókor beállott esőzések folytán igen javultak, habár az egerek által erősen megkárosítottak. Őszi repcze rozsz. Tavaszai közép, az ugynevezett balatoni sarokban csak most érik. Őszi buza jó, itt-ott üszög mutatkozik. Tavaszai buza jó. Rozs jó, habár ritkás. Árpa közép, igali járásban kitűnő Zab jó, balaton délkeleti részén silány. Tengeri jó. Burgonya répa jó. Takarmány kevés, lóheréseket az egerek elpusztították. Munkáskéz hiány az igali járásban igen érezhető.

Szabolcs megyében gyenge közép termés várható. Buza sok kiszántatott; tavaszaiak szebben díszlenek, az ősziokban ott hol a föld nem zsaroltatott ki, kielégítő termést várnak. — Őszi repcze kifogyott. — Kapás növények és köles szépen áll. — Szőlő a májusi fagy által sokat szenvedett. — A munkás kézben hiány nem tapasztaltatott; napszám: férfi 60—80 kr, nő 30—40 kr.

Szatmár megyében jó közép termést várnak, a buza középszerű, a tavaszaiak egyaránt jók; kapás növények jók; repcze kifogyott. Munkáskézben hiány nincs, kapás napszám 40 kr. kaszás 50 kr. szőlők szenvedtek.

Temes megye őszi vetései, az ujaradi járásban, a téli és márcziusi fagyok folytán megritkultak, sok kiszántatott, tengerivel pótoltatott. Meglévő közép, vagy azon alóli. Repcze kifogyott. Buza igen jó, ujaradi járásban gyengébb. Őszi árpa kifogyott. Tavaszai árpa igen jó, az ujaradi járásban, Zab még sokat ígér. Tengerinek eső kell. Munkás kézben hiány nincs. Takarmány bőven termett (Detta).

Tolna megye. Őszi buza általában jó közép, kálász kitűnő, főleg a rendesebb művelésű földeken. Tavaszai buza jó közép. Rozsdus kalászu. Árpából jó termés várható. Zab, szalmára kevésbé, szemre nézve jót ígér. Tengeri részben még töltögetés alatt van, szemlátomást gyarapodott. Őszi repcze kifogyott, tavaszai felette szépen áll és tüvelyekben van. Réti széna tavalyinak fele, sőt kevesebb. Luczerna baltaczimnek egerek ártottak. Mohar, köles jók. Burgonya, répa szinte. Szőlő csekély szüretet ígér.

Torontál megye. Őszi buza általában jó közép, Zeg a jól művelt mélyebb fekvésű földeken. Tavaszai buza igen jó, főleg a Toganrogi. Árpa elszült, gyenge. Zsombolyai járásban és Gyér vidékén jó. Zab nagy termést ígér. Dombos esőt kíván. Tengeri elkésett, de jónak mutatkozik.

Repcze a zsombolyai járásban kiveszett, úgy hogy magra való sincs. Term. takarmány a tavaszai eső hiány miatt silány termést ígér. Mesters. takarmány a tak. tengeri kivételével, mely esőt kíván, jó.

Vas megye. A termények közép állást mutatnak. Őszi ezen alóli, tavaszai jobban. Ősziök egy része kiszántatott, mi maradt, az ritkás, de jól fog fizetni. Buza 8—10, rozs 6—7 keresztet fog adni. Árpa és Zab 10—12 keresztet fognak teremni, és jól fizetnek. Tengeri jó. Takarmány sok lesz, lóherét kivéve, melyet Szombathely vidékén az egér elpusztított. Munkás kézhiány a pinkafői járásban érezhető. A Rába mentén az áradások nagy kárt okoztak.

Veszprém megye. Általában jó közép termés várható. Buza ritka, de az sem jó. Rozs a fagy által szenvedett, de jó termést ígér. Mindkettőből 12 mérőt várhatni.

Árpa jobbára igen jó. 14—16 mérő. Zab kikeléskor hideg által szenvedett, de ígér 15 mérőt. Burgonya répa jók. Réti széna rozsz, alig 5 mázsa holdanként. Mesters. takarmány féltermés. Munkabérek az uralkodó szükség miatt olcsók. Szőlő jó közép termés várható. Gyümölcs $\frac{1}{4}$ termés.

Zalamegye. Őszi buza szalmára szemre is jól fejlődik, de a gyakori eső miatt megdőli, mi káros lehet. Rozs uradalmi földeken jó, paraszt földeken rozsz és gazos, a tisztátalan magvetés miatt. Árpa jó, helyenként üszögös. Zab igen jó. Tengeri igen jó. Kender len kielégítő. Réti széna a vízáradások miatt kevés és rozsz. Sarjura több remény. Mesters. takarmány és répa jó. Kanizsa tájékán lóher rozsz. Szőlő jó termést ígér. Munkás kézben főleg kanizsai, pötsai és letenyei járásban hiány érezhető, de ez az elkésett munkák összetorlódásának tulajdonítható.

A földművelési m. k. ministerium.

EGYVELEG.

* Lapunkt. előfizetőit bátrak vagyunk tiszteletteljesen figyelmeztetni, hogy a jelen évfolyam első fele lejárt, miért is az előfizetések szives megújítását idejekorán kérjük eszközölni, nehogy alap küldésében késedelem álljon be.

Az „Erdélyi gazda“ kiadó hivatala.

* Erdélyi gazdasági-egylet. Az erdélyi gazdasági-egylet 1874-ik év júliushó 13-án d. e. 11 órakor választmányi ülést tart Báró Huszár Sándor ur elnöke alatt a titkári szálláson.

* A mezőhegyesi tanulmányi kirándulás folyó júliushó 4—8-áig tartott, részt vett benne a kolos-monostori gazd. tanintézetnek hét tanára, egy tansegéd és huszenkét növendéke. A kirándulás, mint közvetlen forrásból értesülünk, a legszebben sikerült; ismertető leírására egy arany pályadíj van kitűzve, melyért az intézet növendékei július 31-iki határnapalig versenyezhetnek. A pályanyertes munkát annak idején közölni fogjuk.

Hirdetések.

— Értésítés. A küllömegyei gazdasági egylet ez évi rendes közgyűlését folyó év júliushó 29-én d. e. Dicső-szentmártonban a megyeházánál tartja meg, mire a t. cz. tagok azon kéréssel figyelmeztetnek, hogy mentől számosabban megjelenni sziveskedjenek, annival inkább, hogy általános tisztajítás is fog eszközöltetni. Oláh Kocsárd, 1874 júliushó 4-én. Farnos Elek egyleti jegyző.

* Nemzetközi gabnavásárt rendez a budapesti áru- és érték-tőzsde bizottsága, mely f. évi augusztus 3-án fog megtartatni. Az említett bizottság e czélból a honi gazdaközönséghez nyílt levelet intézett, melyből átvesszük a következőket: Felesleges bővebben fejtegetni a nevezetes hasznót, melyet e nemzetközi vásár földbirtokosainknak és a kereskedőknek nyújt, hisz szembe szökő, hogy a hazai termelők és a bel- valamint a külföldi kereskedők találkozása alkalmat szolgáltat előnyös üzleti összeköttetésekre. Ha a külföldi kereskedők személyesen megismerik a magyarországi termés kitűnő minőségét és évenkénti mennyiségét, akkor hazánkat újból Európa egyik kiváló éléskamarájának fogják becsülni, és az ország ismét eljogalhatja azon szerepet, mely azt a nemzetközi gabnakereskedelem terén méltán megilleti.

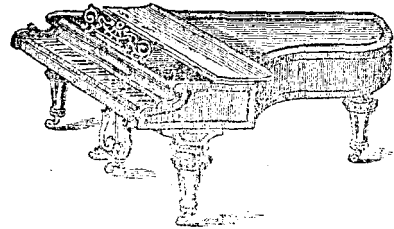
Felelős szerkesztő: **GAMAUF VILMOS.**

Főmunkatárs: **Vörös Sándor.**

ZONGORÁK ÉS PIANINÓK.

Mindennemű zongorák kicseréltetnek.

Játszott zongorák 80—250 forintig



Zongora
nagy raktár

Triska Ferencz
Kolozsvárt.

Kijavító
intézet

→ a távirtdai hivatalal szemben ←

Árjegyzékek bérmentve.

Zongora hangolás bármily távol
vidéken is olcsó áron elvállaltatik.

(21)

(3—26)

Jelzálog-kölcsönök

a birodalom bármely részében, telekkönyvezett földbirtokra — daczára a jelenlegi zilált pénzvisszonyoknak — 5000 frttól a legmagasabb összegig, a legelőnyösebb módozat mellett törlesztésre gyorsan eszközöl.

A hat. eng. általános

Ipar és kereskedelmi ügynöki iroda

Kolozsvárt, „Ovár, bástya-utca 6. sz. (Ertekezhetni posta útján, vagy személyesen, naponta d. u. 1-től 4-ig.) 28—52

TARTALOM: Értésítés és kérelem. — Földünk önterágyázási képessége. — Gazdasági szemle a bécsi közkiállításán. (Folytatás.) — Társalgó. — Szőlészeti statisztikai kimutatás. — Tudósítások a termények állásáról. — Egyveleg. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Piaczi árak.

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A heti vásár		Egy osztrák mérő — 2 uagy véka					Egy mázsa		Egy	1 font
helye	napja	tiszta b u z a	elegy b u z a	rozs	zab	török- b u z a	széna	szalma	bécsi öl tüzifa	marha hus
Ára krajczárokbán										
Kolozsvár	julius 9	750—780	440—480	430—440	200	400—420	130	80		23
Nagy-Várad	jun. 30	700—720	610—630	450—580	220—250	420—440	150	100	925	24
Maros-Vásárhely	junius 25	590—654	460—490	440—470	144—174	—	200—210	120—160	1100	20
Károly-Fehérvár	juli. 4	608—613	465—487	435—450	160—188	—	210—230	140 190	1100	20
Nagy-Szeben	septem. 29	620—687		467—507	180—133	533—600	80—85	60	700	22
Brassó	ápril. 28	670—759	599	461—477	163—170	363	—	—	—	20
Besztercze	junius 30	580—600	480	440	170	—	100—140	80—130	750	16
Nagy-Ényed	junius 25	575—613	488—538	400—450	188—210	—	270—280	55—65	1100	13
Szamosujvár	julius. 6	600—680	500—520	420—460	190—200	—	200	50	1200	18
Deés	julius. 7	646—680	600—620	440—480	170—180	—	130—140	65—90	800	18
Torda	septem. 23	600—640	540—580	400—420	100—110	—	170—180	70	800	15

Erdélyi földtehermentesítési kötvény 73 frt 50 kr. Ezüst árkelet 105.05

Bécsi marhavásár: Felhajtott 3585 darab hizó ökör. A forgalom gyenge; árak: gallicziai 29.35 1/2 frt magyar 29—32 1/4 frt. a német hizó ökör 31—32a vágósúly mázsája.

Nyomatott K. Papp Miklósnál Kolozsvárt